

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

11 Vtrùm homo sit dominus suæ famæ, & honoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

53 *Quo modo Iure natura dominus sit.*
 Aduerte tamen, cum dicitur hominem Iure natura habere dominium in res inferiores, non esse id ita intelligendum, quasi singuli habeant completum dominium a natura; sed quia potestatem habent res inferiores occupandi, & earum dominium completum comparandi. hoc enim ius cuique a natura concessum in rem quamlibet, vt eam occupare, sibi que vindicare possit, si ab alio ante occupata non fuerit.

horum esse apud solum Deum. Ita passim DD. *Homo vita vsuarius eam tenens precario.*
 D. Thom. q. 64. a. 1. Caetan. in Summa, verbo Homicidium. Victoria relect. de homicidio n. 21. Sorus lib. 4. de Iustitia, q. 2. a. 3.

Probatur ex Scriptura, Deuter. 32. vbi insinuat diuina potestatis esse, posse occidere, & vitam concedere. *Videte quod ego sim solus, & non sit alius Deus preter me: ego occidam, & ego viuere faciam.* i. habeo ius & potestatem occidendi. Sapientia 16. *Tu es Domine, qui vite & mortis habes potestatem.* Idem docuerunt non solum Doctores Christiani, sed etiam Philosophi. Cicero de Senectute refert Pythagoram dixisse, *Nemini fas esse iniussu Imperatoris summi Dei, de presidio & Statione vita discedere.* Eadem est sententia Aristot. 1. 5. Eth. c. 10.

Ratio est, Primò, quia dominium non est nisi in res eas, quas nostra industria nobis possumus adsciscere: has enim sicuti possumus acquirere, ita etiam relinquere: atqui vitam nemo sua industria potest acquirere. Secundò, quia vita est fundamentum omnis dominij humani: antequam enim vitam accipiat, nullius dominij est capax, quia non est: ergo par non est vt ipsa sub dominium cadat: sicut fundamentum omnium accidentium non potest esse quid accidentarium. Tertio, quia dominium non est nisi in res distinctas: vita autem & membra non sunt quod distinctum a nobis, sed pars nostri vel substantia.

Cur homo non sit vita sua dominus.

DUBITATIO IX.
 Utrum homo cadat sub dominium alterius hominis.

54 *Quo modo quidam natura serui, quidam domini. Nulla seruitus in statu immo-centia.*
 Respondeo, & Dico Primò, Iure natura non habet homo dominium in alterum hominem. Ratio est, quia omnes homines natura conditione sunt pares; cum sint eiusdem nature, ex eodem parente, & ad eundem finem conditi. & quamuis quidam a natura sint magis apti ad imperandum, alij ad seruiendum, (qua ratione Aristoteles 1. lib. Polit. c. 1. & 3. dixit quosdam natura seruos, quosdam dominos) nemo tamen natura est seruus propriè. cuius signum est, quod in statu nature integræ nulla futura fuerit seruitus, vt communitè docent Patres, Aug. lib. 19. de Ciuit. cap. 15. & Gregorius lib. 21. Moral. cap. 11. quia seruitus est pena peccati.

55 Dico Secundò, Iure tamen gentium & ciuili potest quis effici seruus, idque multis modis, vt statim dicemus. Patet ex Scriptura, Exodi 21. Leuit. 25. Deuter. 20. & 21. vbi variæ leges prescribuntur de variis seruitutis generibus. & Apostolus 1. Cor. 7. *Seruus vocatus es? non sit tibi cura.* Vnde constat, etiam Christianos posse esse seruos, non solum gentiliū, sed etiam Christianorum; de quo vide Gratianum dist. 54. vbi habet multa decreta de seruis Christianis.

56 *Seruitus quo modo contra naturam.*
 Dices, Seruitus est contra naturam; ergo. Respondeo, Non est ita contra naturam vt sit contra rectam rationem vel præceptum naturale; sed dicitur esse contra naturam, quia est contra primam naturam conditionem, secundum quam cum omnes essent recti & sine peccato, iniquum fuisset si alter alterum seruituti subiecisset. nunc autem, supposito peccato, est secundum rationem: sicut vti pharmaciis, & cruciatibus afficere homines, est contra primam naturam constitutionem; non autem est contra rationem, supposito morbo vel peccato. docet hoc D. August. lib. 19. de Ciuit. cap. 15. *Rationalem factum ad imaginem suam noluit nisi irrationalibus dominari; non hominem homini, sed hominem pecori. conditio quippe seruitutis, iure intelligitur imposta peccatori.* Proinde nisi quam Scripturarum legimus seruum, antequam hoc vocabulo Noè iustus peccatum filij vindicaret. nomen itaque istud culpa meruit non natura, &c.

Dico Secundò, Neque Princeps, neque etiam Respublica est dominus vite suorum subditorum, vel seruorum. Sequitur ex dictis, & Confir. Primò, Exodi 21. *Qui percussit virga seruum vel ancillam, & in manibus eius mortui fuerint, criminis reus erit: nempe homicidij.* Secundò, Proprium veri dominij est, rem pro arbitratu suo posse perimere, etiã voluptatis causâ: atqui solus Deus pro arbitrio potest interficere etiam innocentes, non autem Respub. ergo Respub. non habet dominium in vitâ hominis. Tertio, Nemo est dominus suorum membrorum, sed solum custos, & gubernator, vt ostensum est: atqui quisque priuatus se habet ad Rempub. vt membrum & pars, ex qua vnâ cum aliis partibus ipsa veluti vnum corpus constat: ergo non habet dominium in priuatis.

Nec obstat quod Principes possint interficere malefactores, & exponere subditorum vitam in bello: quia id faciunt non vt illorum domini: sed vt custodes tranquillitatis & boni publici: sicut homo vt custos vite suæ resecat membrum putridum, & exponit partem pro salute totius.

DUBITATIO XI.

Utrum homo sit dominus suæ fame, & honoris.

59 *Homo fama sua dominus.*
 Aiet. infra q. 73. ar. 2. negat. cum enim fama sit bonum medium inter vitam & res externas, potius centet eam collocandam cum vita, cuius domini non sumus, quam cum rebus externis, quarum domini sumus. Idem videtur sentire Siluester ver. Detractio q. 3.

Sed dicendum est, hominem esse verè dominum fame suæ, sicut rerum externarum. colligitur ex D. Th. infra q. 64. art. 5. ad 3. vbi docet, *Hominem licite posse disponere de seipso, quantum ad ea que pertinent ad hanc vitam; sed transire de hac vita ad aliam non subiacere libero eius arbitrio.* & cla-

DUBITATIO X.

Utrum homo sit dominus vitæ suæ & membrorum.

57 *Homo fama sua dominus.*
 Resp. & Dico Primò, Hominem non esse dominum, sed solum custodem vitæ suæ membrorumque, & quasi vsuarius: dominium verò

& clarius q.73.a.4.ad 1. vbi docet, in cuiusque arbitrio esse pati detrimentum suae fama, nisi hoc verget in detrimentum aliorum. Idem docet Sotus libro 4. de Iustitia q.2.a.3. & Adrian.in 4. quaest. de restitutione, circa finem. Couar. l.2. variarum c.2. num.8.& alij recentiores.

Probatur Primò, quia homo famam & honorem, post vitam diuinitus acceptam, sibi acquirit & auget, sicut res ceteras: ergo est illius dominus vt ceterarum.

Secundò, Quia nisi esset dominus, non posset eius restitutionem condonare: (nemo enim condonare potest quod non est suum) atqui certum est posse condonare eius restitutionem. Nec obstat (quod contra hanc rationem obiicit Adrian.) quòd possimus condonare mutilatione membri, cuius tamè non sumus domini: quia si membrum posset restitui sicut fama, non possemus condonare. quòd igitur condonamus, est satisfactio pro illata iniuria, & restitutio pecuniaria pro damno secuto: non autem propriè restitutio membri.

Tertiò, quia in multis casibus possumus nos in famam. Primò, ad petendum consilium. Secundò, ad nostri humiliationem, sicut Iatro ille apud Climacum Gradu 4: qui publicè grauissima crimina confessus est. Tertiò, ad vitandum peccatum superbiae vel aliud. Quartò, quando iniuste aliquem infamauimus, tenemur restituere ipsi famam, etiam cum nostra infamia, si opus est; atqui si non essemus famae domini, nihil horum liceret: sicut non licet seipsum occidere, mutilare, vulnerare, ob horum finium aliquem.

Contrà obiicitur Primò, Ecclesiastici 41. Curam habe de bono nomine, &c. ergo non licet famam negligere. Resp. Non licet eam negligere sine iusta ratione: hinc tamen non sequitur, hominem non esse eius dominum: quia etiam pecuniae sine iusta causa profundi non debent.

Obiicitur Secundò, D. August. lib. de Bono viduitatis cap. 22. dicit, conscientiam nostram esse necessariam nobis, famam proximis, ac proinde crudelem esse qui famam negligit.

Resp. Fama nostra tripliciter potest esse proximi necessaria. Primò, quando ex nostra fama ita pender, fama proximi, vt ex nostra infamia illius infamia sequatur: sicuti ex infamia Monachi sequitur infamia quaedam monasterij. Secundò, quando fama nostra est necessaria vt proximo prestemus officium ei stricto iure debitum, sicut fama personae publicae, Episcopi, Parochi, Abbat, necessaria est vt bene regat subditos. & in his duobus euentis, multorum iudicio contra Iustitiam peccat, qui se infamat: non quia praecise se ipsum fama priuat; sed quia ex consequenti proximo nocet, vel inferendo infamiam, vel se reddendo ineptum ad ei impendendum debitum officium. Tertiò, quando non ex officio, sed solum ex charitate proximo prodesse tenemur, & per infamiam ad hoc reddimur inepti; tunc solum contra charitatem peccat, qui se infamat: sicut contra charitatem peccat, qui pecuniam, qua pauperibus prodesse poterat, abiicit. Hæc de dominio vitæ & famae; cetera dicentur infra cap.9. de Homicidio. & cap.11. de Detractione.

60
Tripliciter fama nostra proximi necessaria.

CAPVT QVINTVM.

De modo acquirendi dominij in res, quæ vel nullius, vel communes sunt: vbi de mancipiis, venatione, piscatione, aucupio, thesauris.

Constat Dubitationibus 18.

DVBITATIO PRIMA.

Quomodo facta sit prima rerum diuisio seu distinctio dominiorum.

DVBITATIO II.

Utrum hæc diuisio dominiorum licita fuerit, & commoda humano generi.

D. Thom. quaest. 66. art. 1. 2.

Resp. Post peccatum hæc dominiorum diuisio non solum fuit licita, sed etiam salutaris generi humano.

Quòd licita fuerit, est certò tenendum. Nam ex multis Scripturæ locis constat, licitè aliquid tamquam proprium possideri: & contrarium est hæresis quorundam, qui vocati sunt Apostolici, vt refert D. Aug. hæresi 40. & Epiphanius hæresi 61. qui asserbant hominè non posse saluari, nisi viueret

D 3 instat

Occupatio. Sortitio.

RESPONDEO, Hæc distinctio facta est partim occupatione, partim sortitione. hi enim sunt primi modi acquirendi dominij. Nam posteri Adæ in hunc mundum veluti in amplissimam domum opibus refertam venientes, vt quisque prior aliquid occupasset, ita quoque dominus illius efficiebatur. quòd si dubium erat vter prior occupasset, vel si ante occupationem plures ad idem aspirabant, sorte decidebatur. Similiter post diluuium, filij Noè alij aliam terræ partem, maxime post linguarum confusionem occupauere, vel sorte diuisere; vt patet Genes. 10. & 11. Deinde crescente genere humano, illæ partes multipliciter rursus, & propè in infinitum scetæ, diuisæ & distractæ sunt.